

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Analýza hospodaření rozpočtově odlišných
municipalit**

Zdeněk Struška

© 2017 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce se týká problematiky srovnání hospodaření dvou rozpočtově odlišných municipalit. Jsou zvoleny dvě municipality ve Zlínském kraji, město Zlín a obec Tečovice, kde proběhla analýza hospodaření v letech 2011-2015. Práce je rozdělena na dvě hlavní části, na teoretickou a analytickou. V první části je nejprve popsána územní samospráva a obec je charakterizována jako základní územně správní jednotka. V další kapitole je rozebrán rozpočet a rozpočtová soustava. Nakonec jsou podrobně popsány příjmy a výdaje rozpočtu a nastíněno financování obcí a krajů z prostředků EU. Praktická část nejprve charakterizuje municipality z hlediska historického, sociálně ekonomického a demografického. Další kapitola je věnována analýze hospodaření, kde je srovnání plánovaných a skutečných příjmů a výdajů, jejich přehled a struktura. Následuje komparace příjmů a výdajů, která je pro tuto část stěžejní. Vše je doplněno o monitoring hospodaření, kde jsou rozebrány vybrané monitorující ukazatele. Poslední část práce je věnována anketě, která je zaměřena na zjištění názorů a informovanosti občanů ohledně hospodaření jejich obce a města. Na základě provedených analýz, rozborů a ankety jsou ve třetí části stanoveny návrhy, které povedou ke zlepšení hospodaření jednotlivých municipalit.

Klíčová slova: rozpočet, hospodaření, příjmy, výdaje, dotace, územní samospráva, obec, město

Cíl a metodika

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení a porovnání hospodaření dvou odlišných municipalit v určitém časovém období. V tomto případě se jedná o město Zlín a obec Tečovice, které jsou hodnoceny v letech 2011-2015. Dílčím cílem je uvést návrhy na zlepšení hospodaření těchto dvou municipalit.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. První z nich je část teoretická, následuje část praktická. Teoretická část je založena na literární rešerši a sekundárním sběru dat. Data jsou čerpána především z odborné literatury, která je doplněna internetovými zdroji a právními předpisy. Kompletní seznam zdrojů literární rešerše je uveden v kapitole č. 7. V teoretické části se často uplatňuje legislativní úprava. Také odborná literatura, ze které je čerpáno, je na legislativní úpravě založena. Nejčastěji se zde vyskytuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Praktická část je rozdělena na několik částí. Ve všech částech jsou zjištěné údaje zpracovány do přehledných tabulek a grafů pro lepší znázornění. První část obsahuje charakteristiku jednotlivých municipalit. V ní je nejprve obec charakterizována a popsána z hlediska geografického, poté je stručně popsána její historie. Dále jsou zde uvedeny jednotlivé orgány municipalit. Také se v této části objevuje krátký pohled na sportovní a kulturní možnosti v obci a zajímavá místa, kde vzkvétá cestovní ruch. V neposlední řadě je v této kapitole pohled na demografickou a sociální strukturu, nezaměstnanost a trh práce vybraných municipalit. Další část této kapitoly se zabývá analýzou hospodaření jednotlivých municipalit. Zde je již hlavní informační složkou pro analýzu portál Monitor, který spravuje Ministerstvo financí. Na tomto webu jsou všechny potřebné interní dokumenty municipalit. Jedná se především o rozpočty a závěrečné účty, a to za celé sledované období 2011-2015. Nejprve je uveden přehled příjmů a výdajů, jejich struktura a také srovnání plánovaných rozpočtů se skutečným stavem na konci roku.

V následujících kapitolách je provedena komparace příjmů a výdajů. Každý druh příjmů i výdajů je přepočten na 1 obyvatele, aby bylo možné srovnání. Také je v těchto kapitolách nastíněna struktura jednotlivých druhů příjmů a výdajů. V další kapitole praktické části je monitoring obcí, který ukazuje hlavně podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celkovou likviditu vybraných municipalit za celé sledované období. V poslední kapitole praktické části je zpracována anketa, která je důležitá pro zjištění primárních dat. Anketa je nesystematický průzkum názorů dotazem u obvykle malé skupiny respondentů. Anketa se řadí mezi metody empirického výzkumu, konkrétně se jedná o explorativní metodu. Ankety se v tomto případě účastní 100 obyvatel Zlína a 50 obyvatel Tečovic. Tento výběrový vzorek občanů je zcela náhodný. Na základě získaných poznatků z teoretické části a výsledků z praktické části práce jsou na závěr stanoveny návrhy na zlepšení hospodaření města Zlína a obce Tečovice.

Zhodnocení výsledků a závěr

Zlín

Na základě provedených rozborů a analýz lze říci, že nebyly nalezeny výraznější problémy v hospodaření města Zlín. Město by mělo tuto příznivou situaci nadále udržovat. Obecně je možné městu doporučit, aby se snažilo dosahovat přebytku provozního (běžného) rozpočtu. S příjmovou (daňovou) stránkou města se nedá příliš pracovat, jelikož sdílené daně

jsou v rukou zákona. Jediné, co může město ovlivnit, jsou daně a poplatky a daň z nemovitostí. Možné je navýšení poplatků, kdy u některých město dává občanům úlevy, i když by nemuselo (místní poplatek ze psů). Toto bych však nedoporučoval, jelikož poplatky a s nimi spojené úlevy jsou dle mého názoru stanoveny ideálně. Zlepšení v této části daňových příjmů již nastalo v roce 2012, kdy vešel v platnost nový zákon a město může vybírat vyšší poplatky za provozování výherních hracích přístrojů.

Město by mělo také dostatečně využívat přijaté transfery z národních a evropských fondů pro financování svých investičních aktivit. Díky těmto transferům může město zrealizovat záměry, které by si bez nich nemohlo vůbec dovolit. Město by mělo zvažovat, které investice bude pomocí těchto transferů pokrývat, aby nefinancovalo nevhodné projekty. Doporučoval bych ještě zvýšit investiční aktivity a zlepšit čerpání finančních prostředků z národních a evropských fondů. Dále by se město mělo snažit držet provozní (běžné) výdaje na podobné stabilní úrovni.

Celkově je potřeba hospodaření města ve sledovaném období hodnotit velmi pozitivně. Rozpočtové řízení města je prováděno svědomitě, a proto také nedochází k žádným větším výkyvům v hospodaření.

Tečovice

Na základě všech provedených analýz a rozborů je třeba, stejně jako u Zlína, konstatovat, že nebyly nalezeny žádné výraznější problémy nebo nedostatky. Obec v posledním sledovaném roce získala velký objem finančních transferů, díky kterým mohla uskutečnit například rekonstrukci hřiště základní a mateřské školy, obnovu malého náměstí, nebo kultivaci zemědělské krajiny. V tomto trendu by měla obec určitě pokračovat i do budoucna. Dále se snažit o čerpání dotací z národních fondů a z fondů EU, jelikož je to velmi důležité pro další rozvoj obce a udržení spokojenosti občanů, kteří v ní žijí. V obci žije také poměrně velké procento mladých lidí, je třeba myslet také na ně a snažit se je zde udržet. Například bych zde doporučil vybudovat venkovní posilovnu pro dospívající, která je v dnešní době tak moderní. Dotace na takový projekt nejsou těžké sehnat. Je třeba tedy vybírat správné a účelné projekty, které mají nějaké konkrétní opodstatnění.

Tečovice musí udržovat příjmovou stránku rozpočtu i pomocí vhodně zvolených místních poplatků, které si může sama obec ve vyhlášce stanovit. Jedná se například o vyhlášky

„O místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů“, „O místním poplatku za užívání veřejného prostranství“ nebo „O místním poplatku ze psů“. Dalším doporučením je udržovat běžné výdaje na stabilní úrovni, přičemž třeba v posledním sledovaném roce se to nepovedlo (vyšší výdaje na ochranu krajiny a přírody). Dále by se obec mohla zaměřit na svou lepší propagaci a zkusit přilákat nějaké turisty, nebo občany okolních obcí. Kulturních akcí je v Tečovicích během roku spousta, ale žádná nedosahuje takového ohlasu, který by popřípadě přinesl nějaké finanční prostředky do obecního rozpočtu. V neposlední řadě by měla obec zapracovat na zlepšení webových stránek, které jsou již dost zastaralé a v některých případech také nepřehledné. Celkově však i u obce lze hospodaření hodnotit zcela pozitivně, kdy nebyly shledány žádné zásadní chyby.

Pro podnik je nejdůležitější spokojený zákazník, pro obce je to spokojený občan. Veškerá svá rozhodnutí by tedy obce měly provádět s přihlédnutím na potřeby občanů. Zlínu i Tečovicím se to v poslední době velmi daří a občané jsou zde stále spokojenější. Je třeba tento trend udržet i v následujících letech a vše směřovat k tomu, aby byli obyvatelé v obci rádi a neodcházeli jinam. A to není vůbec samozřejmost, ani lehký úkol.

Seznam použitých vybraných zdrojů

FRYŠTENSKÁ, Marcela. *Správní právo*. Brno: Vysoká škola Karla Engliš, 2010, 89 s. ISBN 978-80-86710-26-6.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Květa KUBÁTOVÁ. *Veřejné finance*. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, 355 s. ISBN 80-86432-88-2.

NOVOTNÝ, Vladimír. *Územní samospráva České republiky*. Praha: CEVRO Institut, 2007, 70 s. ISBN 80-868-1622-2.

PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 238 s. ISBN 978-80-210-411-8.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, 376 s. ISBN 80-726-1086-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance*. 4. aktualiz. a rozš. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualiz. a rozš. vydání. Praha: Grada, 2015, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb.). Dostupné on-line na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.